

ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЕЗИКОВА КУЛТУРА – модул 1 на ЕПИ

ТЕМА I. БЪЛГАРСКАТА ЗВУКОВА СИСТЕМА. БЪЛГАРСКАТА АЗБУКА.
ПРАВОПИСНИ ПРИНЦИПИ. УСЛОВНО ЗАПИСВАНЕ НА РЕЧТА/ГОВОРЕНЕТО

ТЕМА II. ПРОЯВИ НА МОРФОЛОГИЧНИЯ, ФОНЕТИЧНИЯ, ИСТОРИЧЕСКИЯ И
СМИСЛОВИЯ ПРАВОПИСЕН ПРИНЦИП

Морфологичен принцип. Строеж на думата. Фонетичен принцип. Исторически (традиционен, етимологичен) правописен принцип. Смесов правописен принцип при изписването на сложните думи и при употребата на главни и малки букви.

ТЕМА III. ФОНЕТИКА И ПРАВОПИС

Звук и буква. Записване на беззвучен съгласен звук с буквата на неговия звучен съответник. Записване на буквата за единия носов сонорен звук (*м, н*) вместо буквата за другия. Изпускане на съгласен звук при говорене, отразено в погрешно писане. Записване на буква за един гласен звук вместо буквата за друг по конвенция. Записване на буква за гласен звук вместо буквата за съгласен звук, който се произнася в потока на речта (*сесия - сесии*).

ТЕМА IV. ВЗАИМНО ВЛИЯНИЕ МЕЖДУ ИЗГОВОРА И ПРАВОПИСА, ВОДЕЩО ДО
ПРАВОГОВОРНИ И ПРАВОПИСНИ ГРЕШКИ

Погрешни писмени облици под влияние на изговора. Погрешни изговорни облици под влияние на правописа.

ТЕМА V. ПРАВОПИС

Форма на думата и правопис. Правопис на сложните думи. Правопис на словосъчетания. Употреба на главна буква в думата и в изречението. Стилистична и графична употреба на главна буква в думата. Употреба на малка буква в думата. Пълна и кратка членна морфема при имената от/в мъжки род, единствено число. Окончания за 1 л. мн. ч. сег. вр. на глаголите от I и II спрежение. Удвояване на предлозите „в" и „с".

ТЕМА VI. ПУНКТУАЦИЯТА В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Същност на пунктуацията. Синтактичен и смислов принцип за употребата на препинателни знаци в текст на български език. Вътретекстова пунктуация (препинателни знаци в края на изречението). Вътреизреченска пунктуация (препинателни знаци в рамките на изречението). Единично и ограждащо употребени препинателни знаци в изречението. Сила на ограждащите препинателни знаци. Случаи, в които системно, но погрешно се използват/се изпускат препинателни знаци. Несъщински препинателни знаци.

ТЕМА VII. ТЕКСТ. ИЗГРАЖДАНЕ НА ФОРМАЛНИТЕ И СМИСЛОВИТЕ ВРЪЗКИ В ТЕКСТА

Същност и признаци на текста. Изграждане на смисловите връзки в текста. Изграждане на формалните връзки в текста.

ТЕМА VIII. ГРАФИКА И ТЕКСТ

Графични знаци в текста. Употреба на кавички. Оформяне на пряка реч и цитати в текста. Препинателни знаци, употребени като графични знаци. Графична защита на смисъла в текста.

ТЕМА IX. ПИСМЕНИ И ГРАФИЧНИ ОСОБЕНОСТИ НА БЪЛГАРСКИЯ РЕЧЕВ ЕТИКЕТ

Изразяване на учтивост с употребата на множествено и на единствено число. Изразяване на учтивост чрез допълнителна употреба на главна буква.

ТЕМА X. ЛЕКСИКАЛНА СИСТЕМА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Речникова система. Думи и фразеологични единици - индивидуална семантика, формални и семантични взаимоотношения. Клишета. Термини и терминологични словосъчетания.

Забележка: Програмата е окончателна и не подлежи на промяна. Тя е разработена в съответствие с учебната програма за задължителна подготовка по дисциплината "Български език и литература" в средните училища в Република България, както и в съответствие с формата и концепцията на ЕПИ за УНСС. Неразделна част от програмата е списъкът на основната и допълнителната литература, препоръчана от екипа, съставил пакета от тестови задачи.

Библиография - I част (за модул 1)

1. Ангелова, Т. и колектив, Български език IX клас - ЗП, изд. "Просвета - София" АД (всички издания 2001 - 2011).
2. Ангелова, Т. и колектив, Български език X клас - ЗП, изд. "Просвета - София" АД (всички издания 2001 - 2011).
3. Ангелова, Т. и колектив, Български език XI клас - ЗП, изд. "Просвета - София" АД (всички издания 2001 - 2011).
4. Ангелова, Т. и колектив, Български език XII клас - ЗП, изд. "Просвета - София" АД (всички издания 2001 - 2011).
5. Бояджиев, Т. и колектив, Български език IX клас - ЗП, изд. "Анубис" (всички издания 2001 - 2011).
6. Бояджиев, Т. и колектив, Български език X клас - ЗП и ПП, изд. "Анубис" (всички издания 2001 - 2011).
7. Бояджиев, Т. и колектив, Български език XI клас - ЗП и ПП, изд. "Анубис" (всички издания 2001 - 2011).
8. Бояджиев, Т. и колектив, Български език - XII клас - ЗП и ПП, изд. "Анубис" (всички издания 2001 - 2011).

9. Бояджиев, Т., И. Куцаров, Й. Пенчев, Съвременен български език, Пловдив, 1998.
10. Бъчварова, Б., Б. Георгиев, Вл. Игнатов, Езикова култура: как да пишем успешно по правилата, НБУ, С., 2008.
11. Васева, М. и колектив, Български език IX клас - ЗП и ПП, изд. "Д-р Иван Богоров" (всички издания 2001 - 2011).
12. Васева, М. и колектив, Български език X клас - ЗП, изд. "Д-р Иван Богоров" (всички издания 2001 - 2011).
13. Васева, М. и колектив, Български език XI клас - ЗП и ПП, изд. "Д-р Иван Богоров" (всички издания 2001 - 2011).
14. Васева, М. и колектив, Български език XII клас - ЗП, изд. "Д-р Иван Богоров" (всички издания 2001 - 2011).
15. Георгиев, Б., Практикум по езикова култура: тестови задачи, алгоритъм за решаването им и коментари към тях за ученици, кандидат-студенти и студенти от всички специалности (Поредица "Езикова компетентност", № 3), Регалия 6, С., 1998.
16. Георгиева, Е., Б. Георгиев, Правописни упътвания за малки и големи, трето преработено издание (Поредица "Езикова компетентност", № 2), Регалия 6, С., 1995, 1998.
17. Георгиева, Е., К. Иванова, П. Костадинова, Вл. Мурдаров, Й. Пенчев, В. Станков, Р. Цойнска, Правопис и пунктуация (съвременно състояние), второ допълнено издание, С., 2000.
18. Димчев, К. и колектив, Български език IX клас - ЗП, изд. "Булвест - 2000" ООД (всички издания 2002 - 2011).
19. Димчев, К. и колектив, Български език X клас - ЗП, изд. "Булвест - 2000" ООД (всички издания 2002 - 2011).
20. Официален правописен речник на българския език. Българска академия на науките, ИБЕ „Проф. Любомир Андрейчин“. Издателство „Просвета“, София, 2012, 676 с.
21. Кръстева, В., Практическа граматика на съвременния български език, изд. "Кръгозор", С., 2009.
22. Пашов, П., Практическа българска граматика, второ издание, С., 1994.
23. Янакиев, М., Как да редактираме свой и несвой текст (Поредица "Езикова компетентност", № 1), Регалия 6, С., 1998.